

EL LLENGUATGE

L'obrador

ELS sufixos de derivació amb els quals formem nous mots afegint-los al radical dels mots primitius, solen comportar una significació que és la que determina el sentit dels mots que ajuden a formar. Així, per exemple, els substantius formats a partir de verbs per mitjà del sufix *-ció*, com *qualificació*, *destinació*, *destrucció*, *aprovació*, etc., es poden definir, la majoria d'ells, amb els mateixos termes: «acció i efecte de qualificar, destinar, destruir, etc».

Anàlogament, els derivats *tristes*, *duresa*, *pobresa*, *cruesa*, etc., es poden definir dient «qualitat de trist, dur, pobre, cru, etc.» Però això no vol pas dir que es puguin establir esquemes rígids en què a cada sufix correspongui una mateixa o unes mateixes significacions dels derivats que ha originat. I si bé avui és dissortadament freqüent que per a la formació de nous mots hom opti arbitràriament per determinats sufixos o atribueixi a certs derivats ja existents, amb la mateixa arbitrarietat, un valor altre del que tenen, abans de rebutjar el sentit amb què s'usa un mot derivat perquè aquest sentit difereix del que tenen els derivats de formació anàloga, cal mirar-se'hi molt i considerar el cas detingudament.

Obervem, així, que amb el sufix *-dor* hem obtingut noms (o adjectius) derivats de verbs, els uns de designació personal, com *camina-dor*, *lluïtador*, *pescador*, *corredor*, *bevedor*, *servidor*, etc., i d'altres que designen coses, com *mo-cador* o *encenedor*, o indrets, que són els que ara ens interessen: *men-jador*, *cosidor*, *rebedor*, *mirador*, *assegador*, *em-barcador*, *obrador*, etc. En canvi, els derivats de verbs amb el sufix *-ori*, a part d'ésser generalment formes cultes, solen ésser adjectius que impliquen la idea de realitzar o de contribuir a realitzar l'acció del verb, com *ab-solutori*, *expiatori*, *difamatori*, *giratori*, etc. Però no manquen aquells que s'han substantivat, com *reformatori*, *oratori*, *dormitori*, *purgatori*, *conservatori*, *crematori*, etc., i designen avui l'indret on es realitza l'acció del verb. Així, *cremador* i *crematori* són gairebé sinònims. (Algun d'ells, com *escriptori*, sempre s'ha usat amb aquest valor.) Això no justifica, tanmateix, l'ús que observem de l'adjectiu *operatori*, obtingut del verb culte *operar*, en lloc de *obrador* (d'un menestral), tret de la forma hereditària *obrar*, certament innecessari i tan arbitrari com ho seria l'ús, per exemple, de *difamatori* significant «lloc on hom difama».

Albert Jané